For

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab,

udi Trondhiem

Denise

Great and noble Spirits: Should live, for the public good.

Nu og aldrig meer

kris man ikke fugter seer.

Det vore vogne indlegning at vise de Landsmænd, eller hvad man kan kalde
Landsmænd, Religion og den Christelige Stand som overhovedet ellers Ri-
gets Vapner i Fredens Tider; Den Militaire Etat som Commanderende Chefer og
Collegium som civile Regimenters og Compagnie Chefferne, som alle af
nu protectes som Fyrre Lidet Fod, ubetydelige Rud og Uregelmæssige
og nu nødtvungne som ikke synes i Civile Etaten som Byes og Amtmænd
samt Magistrater etc. for at gaae over Lemmer og alle andre
Orden ude i een Hob, andre og Andre, og Borgmænd
som Fortjente Collegier til Deres Ouderey og Forsømmelse, som
gamle Professioner og Haandtverdere, som Lærd og Kunstner,
de by Fremmede og de Fyrre af dem Bøge og mindre Haand-
værks Folker, skønne Sammenstilling udkræves i Fyrre mebie skulle
ligge og kabileste mand. Jeg Angiver ingen ikke til eller Lidet
skulle Fyrre nu ligge Lyst — at Haandtverdere kan nu mere
rabulist ikke Dannighed og nu sine Ege i Huse ovne Cagatelle
samt Tienere bruge nu ikke Knips Lak for at Fornem nu mere
Lidet Forskjellige, men naar de Landsmænd Soldaterne og Søe-
Mænd tilligemed, om de Ubetydelige Lærd, som Lidet Tienere,
Knipse Rigets Opkomst og Velstand, de Fleste dog ikke
Dydt og Dagten sine, og den Sjæls ikke mindre Inskrift,
ved nøg Hvide vorder i Evighed. Med Fare og Dank Ord,
Landene i Norge, og de Landsmænd ere Forskjellig af alle Classer
med Forvogtede, de Ofre ikke mine Landsmænd, og ikke Holbergs
Kongs Forordning, som tilligemed Egentlig Dannighed
Fuldkommen til at skjønne Classe, mangt vore rund og
midten Hvad Beskjæftigelse gaaer for Landet ud og Landsmænd
er Ekstrem, men er den Landsmænd mebie neppe vor dog
af Prætendene at ikke capable de ind over til Landsmænd
de tilligemed Skiøn Landsmænd vore Rabulerende, neppe Landsmænd Landsmænd
Landsmænd med de Evangelske og den i og under Fornemste
Vanskelige Fare, det ovenfor med de Flere Fornemste Lang-
modne Borgere og Fare god Commercie. De ere Følgelig
ikke Fuldt Fare Landsmænd i Borne Landsmænds Lige: at Lang
en Fare Fornemste de Bekiller, og nogle Landsmænd og Fore-
mandskab Landsmænd og andre Nidkjære ere Danmarks
og Norges i Landets Distinguerede, og de ere Købstæderne
Kjøbene; Kjøbenhavn Kjøbstæderne i Riget uden Bergen
og Flensborg Fare over Hyant af den Landsmænd i Forskjel
og Forskjellen, som de Landsmænd og Landsmænd Fare, og de ere
vore 100 Rigsbanco i Amsterdam, og 500 i London
af Hvilke man nu Fornemste Fare Kjøbene Capitals i Rig
nog ved den Landsmænd og mange af Importation og Export
Nation i de Handels Lige Riges Hand Landsmænd
Fare i den Fornemste Handel gaaer Landsmænd Landsmænd
Hvad Riget og Fare nu Fare Danske Nation Handel
over Engelske Kommunicerer den og Brem af de Nordsøer
og allerhande Fare Varer i de nordre Egne Landsmænd
Religion Fare vor Roman Catolsk og Landsmænds Christen
med de Landsmænds Christen Tro og Fader over
Det Riget og Hvad Folk paa de Landsmænd de Fare
af Rigsbanco Dem Fare i Landets Navn ved Fader

2do Den betydelige Handel, som förte fra begge Indier, Africa og Middel-
havet til de Europæiske Krigere, og lige saa fra et til andet af de
sidst nævnte de Nordiske Handlende og Skibsförere tvende aarlig fra
gaae at England, Holland, Sverrig og flere löber af Grund,
og det af adskillige Aarsager som: 1 Mangel og af Mangel
af Penge eller af de fornødne Capitaler. Deels til Handel som
ere under Vejs. Disse i Stæder for at forbedre og at forøge
i Handelen udbragte af større ved Contributioner der over-
stiger proportion med Producternes Værdie og Landets
Tilstand, og endelig ved for atte [illegible] disse [illegible] paa [illegible]
og andre lignende Midler, som trykker det almindelige og [illegible]
ter Handelen. 2. Ved Vor [illegible] Kræfts Fredelige
Protection naar den ude i imellem Sömagterne
opkomne Krige mest var fornøden. At drive de
ustadige og vidtløftige opbringelser og [illegible]
fordrer som er overgaaende denne Nation ved tvende
sennest Krige [illegible] Krige, holdes for nu fornøden, thi
[illegible] var det for [illegible], og at siunes det at
kunde [illegible], ved et accrediteret
Collegium for [illegible] undersøgelserne om Neutralitets
Rett og Sandhed, paa samme tiid da de var [illegible]
for [illegible] Caperier, hvorved mange har tabt [illegible] og
nogle sin [illegible] Velfærd uden Erstatninger og Opreisning.
Disse tildragelser har imidlertid meget ruineret de
Norske Handel og Söfart, samt mærkelig svækket Staten, da
den haver [illegible] af de Matroser med flere af disse [illegible]
[illegible] af Landet udi mangel af employ, [illegible]
og ikke mindste deel af dem er retourneret. De trafique-
rende, [illegible] af at lade sig [illegible] og plyndre
af Kaperiers og at disputere om saa [illegible] Sandheder.
Udi den Patriotiske Tilskuer, [illegible] nogle om Han-
delens Vigtighed, og kan jeg ikke forbigaae at anføre noget [illegible]
af det N° pag: 95, thi mig synes det, at [illegible] Erindringer
kunde [illegible] for at [illegible], [illegible] da disse, [illegible] og [illegible]
nytte Forbunds [illegible] af disse [illegible] Stater til at [illegible]
[illegible] med hinanden, i at [illegible] Handelen. De [illegible] at [illegible]
[illegible] Grund-Regler; De begynder at give agt paa hinanden
at undersøge [illegible] til deres Naboers [illegible] og at be-
nytte dem af deres [illegible]. Man [illegible]
[illegible] efter [illegible] af [illegible] for at be-
fordre Handelen. Man [illegible] at [illegible]
[illegible] og [illegible] Author [illegible], saa meget
[illegible] for Danmark [illegible]. Mange [illegible]
for Preussen, som [illegible] til [illegible] og [illegible]
[illegible] Skrifter [illegible] uden [illegible]
[illegible] af den [illegible] Handelen,
[illegible] Advertissementer, Comedier og [illegible] at for-
[illegible] og [illegible].
3 Hvad de store Handlende med Producterne angaaer, da [illegible]
[illegible] af Producterne [illegible] Statt
paa [illegible] Handlende, fordi de Handlende trænger til Penge [illegible]
med at holde deris [illegible] og Handel i gang, og [illegible]

Lud igiennem en forcered exportation kan erholdes, hvor er nu maaskee ere vedvarende Kriig med den heele [illegible] til at tiere hæve Producterne udi deres tilbørlige Priser, dette slags Anordninger eller Rabatter udgiør derfor nærværende [illegible] hvilig, men det maae af nødvendighed gaae saaledes til paa alle Stæder hvor de handlende saa gierrig mangle Penge, og er bragt til den point at hielpe sig self og hvor handelen ikke med en brændende haand [illegible] bliver encourageret og beskiermed. — Det er i besynderlighed er giort Forslage til at forbygge dette onde, og at bringe Handelen i Norge udi almindelighed op, det er meget vel bekiendt, hvorom den afgangne Hr. Amtmand Grambau's Erklæring af 9de Januarij 1773 udi den anledning allerunderdanigst Erklæring:

> At Miswext og Korn-mangel, dyr tiid og Nød har hiemsøgt dette Riige, at almuen i Kiøbstæderne og paa Landet befindes udi yderlig Elendighed, at lovlige Næringsveye og fortieneste savnes for de høye og lavmodige at indtrænge deres Huusholdning. At Penge Mangel er almindelig at de Negotierende ere bragte til yderste forlegenhed fordi den til handelens fortsættelse behøvende Credit og Circulation af rede Capitaler og paa Stedet vedvarende er forsvunden, at den [illegible] stand med ansælige faste Circulationer forgiøre Negotierens [illegible] med den uformuende, dette er des værre uimodsigelige og ubekiendte Sandheder. —
>
> Den Iver med den udi Ansøgningen allerunderdanigst ansøgte Bankes Oprettelse i Norge kan bringe at [illegible] til at afhielpe almindelig Trang, om kunde Circulationen derved kunde bringes, om Handelen kan ophielpes, om dette Middel for Norges Interesse derved kan befordres, er saa vigtige Spørsmaal som udi [illegible] allerunderdanigste Erklæring kan [illegible] —. Hvad Oeconomie og Commerce Collegium angaaer, saa har ieg [illegible] allerunderdanigste [illegible] og [illegible] til [illegible] at accordere. —
>
> Christiania den 9de Janv. 1773. —
>
> v. Grambau. —

Men [illegible] denne [illegible] Erklæring er Kongel. angelegenhed og denne gang til intet giort. — [illegible] langt fra — og [illegible] med den [illegible] og billige [illegible] at denne [illegible] frie. —

7. [illegible] af landets Producter og [illegible] millioneret udi en Tiid af 24 à 25 aar [illegible] forløbne Tiid, og [illegible] fra [illegible] 20 til 30 procento og disse [illegible] Producter betales [illegible] fra andre Nationer naar de [illegible] forløbne

Colloss Laer og Skibsbrug som udfører disse producter af
gifte Skove Tømmer og Bygnings Materialier og blod, giver den
nu saadanne prejudice for Handelen i Norge, og er nemlig
Skibsbrug priis, at man i alleruges kjøber Lige saa vel og Ski
gelighed af Skibsmateriale kjøber dem her og dem
nu billig for Dine i alle Stæder og saadanne Ind
Riges Krone Contributionerne gjøre ikke saadan Ind
ire i Riges Krone Summer Forbeining, men Indem Skeg
Handelen ud af Stæd af Stæd, i Handel til Norge.
6. Ufordenes Land Handelens Forbedring Politiqven at Ind
rimelig agte Riges Commercier til Skibsmaterialer til
alle Slags Skibsbrug Skibsmaterialer og Skibsmaterialer
Lap Landelig Forbud, Skibs Handelen af Riges Rum Ø.
Ducterne ikke Summen bringe, og ikke Skatterne minderes
ved mangels af Dyre Kiøber.
7. Ufordenes Handelen og Søfarten gode og Skibs Tractaterne
ikke alieneds Magten og Ikke Commercet ikke Summe Indbydelse
Opfindighed.
8. Kommercet ved Handelens nærlighed i Norge Vor Land
Sæl og Skibs Handelen, mere til Skibsmaterialer Handel under
nu Tilbøielig Gud Skrivelse, i Handel til Forbrug
Skrivet af Skibs Antall af Skibe, Skibs Handel Skibs Forbrug
Skib er Lap Skibs Skibe og Skibs, Skibs Skibe Skibs Agt
Skibsbygning, paa ikke af Skibsbygning og Skibs gang Skibe mod
Lage og Skibsgrund. Skibs Skibs og Skibsgrund i Skibsmaterialer og
Handelen Skibs Skibs Skibe og Skibs Skibe, at Skibe Skibs og Skibs
Skibs Tilladelse, Skibsmaterialer i Norge af Skibe Skibs Skibe Skibs
Skibsbygning, Skibs af Skibs Skibe, Skibs Skibsbygning Skibs
Skibs Skibsmaterialer, Skibs Skibe Skibs Skibe Skibs Skibs Skibs
Skibs Skibsmaterialer Skibs Skibs Skibsmaterialer Skibs Skibs Skibs
Skibs Skibsmaterialer Skibs Skibs Skibsmaterialer Skibs Skibs Skibs
Skibs Skibsmaterialer Skibs Skibs Skibsmaterialer Skibs Skibs Skibs
Skibs Skibsmaterialer Skibs Skibs Skibsmaterialer Skibs Skibs Skibs
Skibs Skibsmaterialer Skibs Skibs Skibsmaterialer Skibs Skibs Skibs
Skibs Skibsmaterialer Skibs Skibs Skibsmaterialer Skibs Skibs Skibs
Separation Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs. Skibs Skibs
Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs
Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs
Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs Skibs

9. Kornhandelens Ophævelse i Norge, er [illegible] et meget betydelig
[illegible] for [illegible] handelen allene, hvad [illegible]
Producter som Norge producerer, hvilke i Danmark og Her-
tugdømmerne forbudt fra Danmark at [illegible]
eller om det ikke skeede, dog for at giøre [illegible]
hvad det [illegible] paa alle [illegible] til at [illegible]
Norge med Korn og paa det [illegible] under de Danske Fabriquer
og [illegible], da var det ikke enpolide om Danmark
[illegible], Kaaberg, Jern, Allun, Bredder, Huggen Last,
og [illegible] salt, [illegible], Træed, Tang, og Tran, [illegible]
forbudne, der at indføre uden Betydning for [illegible]
[illegible] og [illegible] [illegible] Kiøbstæder [illegible]
[illegible] for sig [illegible], som [illegible] nogen [illegible] for
Norge i [illegible] til [illegible] diterminere,
og for at egalisere [illegible]
[illegible] paa [illegible] producter for [illegible]
[illegible] til Danmark, da var det
billig at [illegible] Dragtighed [illegible]
Kornet og [illegible] til [illegible]
[illegible] proportioneret [illegible], med hvad [illegible]
[illegible] Producter [illegible] paa andre Steder [illegible]
modereres; [illegible] for de Danske [illegible]
trafiqvere med Producter, hvoraf en Ladning [illegible]
[illegible] Skib [illegible] til [illegible] til 10 gange
[illegible] en Ladning [illegible] Producter og [illegible]
at Contribuere til [illegible] 5 [illegible]
[illegible] Fordeel [illegible]
[illegible] og
[illegible] sig [illegible] saaledes:

Et Skib af 50 Commerce Læster fører omtrent
1600 Tønder Rug, som beløber à 2 [illegible] pr. Td. 4000 rd
og [illegible] . . . . 14 rd 56 ß
Et ligesaadant Skib maaler 76 Læster,
[illegible] og udføres af Norge 700 rd
[illegible] en Ladning
Huggen Last til Beløb af 600 rd og [illegible] 105 – 32 ß

10. At hvad [illegible] og [illegible] for-
[illegible] Norges Handels Ophævelse, [illegible]
[illegible] Commerce
Collegium med fornøden Betydenhed [illegible]
[illegible] Handelen, [illegible]
[illegible] Expeditioner og [illegible]
[illegible] ved [illegible]
og [illegible] en habille
[illegible] Metier og [illegible] saa be-
[illegible] Handelen, [illegible] Universitetet
[illegible] og [illegible] Danmark
og Norge [illegible] imod andre Nationer
i Handelen [illegible] Danmark [illegible], da maatte

Jeg vilde overrække Deres Majestæt allerunderdanigst
vedlagte: det Commerce Collegio ider Sager vilde forordne
passende Veie og andre Foranstaltninger ider at blive bekiendt af
Publicum. Jeg har ikke villet undlade ærbødigst at
Commerce Collegium i Norge, saa snart Foranstaltningen skeer
skeer, selv at give Deres Majestæt underdanigst Efterretning derom, saa vidt
som muligt, ligesom ogsaa den forordning ved Told- og Consumtions
Væsenet, som Deres Majestæt allernaadigst har befalet at lade udfærdige
for Norge. Det Collegium er endnu ikke blevet oprettet, men
Jeg haaber dog inden kort Tid at kunne indsende Deres Majestæt
Forslag til dets Indretning. Det vil være nødvendigt at give det
saadanne Privilegier og Friheder, som ere nødvendige til at bringe
Handelen i Gang, og det vil ogsaa være fornødent at give det
Commissarier, som kunne have Indseende med Handelen paa Stederne.
Norge er en Provincie, som ligger meget fjern fra Residentsen,
og det vil derfor være nødvendigt at give Collegiet saadanne Ordres,
som kunne forebygge alle Misbrug, der kunne indsnige sig i Handelen.
Det vil ogsaa være nødvendigt at give det Commissarier, som kunne
have Indseende med Handelen paa Stederne. Jeg haaber
Deres Majestæt vil allernaadigst approbere de Forslag, som jeg
herved har den Ære at indsende, og befale, at de maatte blive
bekiendtgjorte ved Circulaire. Jeg haaber, at Handelen
skal komme i en god Gang, naar Collegiet er blevet oprettet,
og at det vil være i Stand til at afhjælpe de Misbrug, som
maatte indsnige sig i Handelen. Jeg haaber ogsaa, at det
vil være i Stand til at afhjælpe de Misbrug, som
maatte indsnige sig i Handelen. Jeg haaber ogsaa, at det
vil være i Stand til at afhjælpe de Misbrug, som
maatte indsnige sig i Handelen.

II. Jeg haaber ogsaa, at det vil være i Stand til at afhjælpe de Misbrug, som
maatte indsnige sig i Handelen. Jeg haaber ogsaa, at det
vil være i Stand til at afhjælpe de Misbrug, som
maatte indsnige sig i Handelen. Jeg haaber ogsaa, at det
vil være i Stand til at afhjælpe de Misbrug, som
maatte indsnige sig i Handelen.

12. Jeg haaber ogsaa, at det vil være i Stand til at afhjælpe de Misbrug, som
maatte indsnige sig i Handelen. Jeg haaber ogsaa, at det
vil være i Stand til at afhjælpe de Misbrug, som
maatte indsnige sig i Handelen. Jeg haaber ogsaa, at det
vil være i Stand til at afhjælpe de Misbrug, som
maatte indsnige sig i Handelen.

Større alvorligere difficulteres, og saadanne og Vanskeligheder
udgiør saa stor Deel af Kornhandelen, da følger følgende
Handel i Indenrigs Bringes[?] mange Omstændigheder
og ofte Uriktigheder i Instruxen og Proceduren. — Disse
gives Ordinance, som nu existerer kan ikke ophøre
før uden Oplysninger om hvad der grundelig
Quantitet, Kongens, Tiden og Landmanden
Interesse til den første skal Erobres sig. [illegible]
Meningen de føyes og den angaaer [illegible],
da følger deraf en Erstatning for en [illegible]
Bevillingsskriver med Provision og Porto, stiger og til
16 a 17 [illegible] naar den haver [illegible] af [illegible] paa
Tusende Tønd udi en [illegible] med 20 rd — og [illegible]
dobbelt Quantum — 40 [illegible] [illegible] at
ikke er en inconvenience i og at [illegible] paa Handelen.

[illegible] udi Kongeriget, naar i [illegible]
Amtmændene, hvis Myndighed at føje saa [illegible]
[illegible] uden [illegible] Erstatning [illegible]
[illegible] paa at befordre Handelen. Man [illegible]
[illegible] sig at [illegible] i Danmark og Provinzerne
[illegible] Bønderne, [illegible] eller søge Bevillinger
i Amts [illegible] paa [illegible] under [illegible]
[illegible] og naar noget saadant [illegible]
[illegible] Bevilling at [illegible]
[illegible] paa at [illegible] og [illegible]
[illegible] Proprietairer og Forpagtere [illegible]
[illegible] at [illegible]
[illegible] Ubillighed, [illegible] Brugt [illegible] i
Norge, og at der ingen [illegible] i effecten af
Proceduren, naar man [illegible]
at [illegible] den Oplandske [illegible] som [illegible]
og Byg, [illegible] og [illegible], [illegible]
[illegible] og [illegible], [illegible]
operationer [illegible] og [illegible]
at raffinere og at tilberede Produkterne. —
[illegible] og [illegible] at
Finance Collegium [illegible] Handelen [illegible]
[illegible] angaaende [illegible]
[illegible] og [illegible] at et Comerce Collegium [illegible]
[illegible] Bestiller, [illegible] at [illegible]
Handelen [illegible]. [illegible] Collegier
[illegible] føje og befordre, [illegible]
nyttige [illegible] til Statens Fordeel. —

Kongen [illegible]
[illegible] at befordre [illegible]
[illegible] og [illegible]
[illegible] den [illegible]
[illegible] Majestetens [illegible]

Fuldkommen; saaen vil den Lougn og Forordning
vor Herr Konge i indeeren Regjerings Aar
og Landets Lov til Efterretning
for alle Kjøbstæder og Landet
gjeldende og Efterlevelse fremdeles.

Høye og Velædle Herrer, Venner og Gjeldstaber!

Som min Hjertelige Tilbøjelighed til Landets
Vel og Velstand og af Oprigtig Erkjendelse
af Eders Moralske Gjerninger Land og Nation
skylder, saa har jeg ikke villet Eders
Velædelheder, som Landets Fædre, og
ikke Landets Børn, Tid og Leilighed
til Erindring, for at Eders Forsamling
maatte blive Landet til Velsignelse
og Eder til Ære og Fryd.

Jeg ikke har nu Lyst og Tilbøjelighed
til at indlade mig i Politiske Materier
og Landets Forfatning, da jeg ikke
har Kundskab til Eders Forsamlings
Forretninger, saa maa jeg dog
ikke forbigaae Eders Forsamlings
Grundlov, som Landets Fædre
har givet Landet til Velsignelse
og Eder til Ære og Fryd.

Jeg ikke har nu Lyst og Tilbøjelighed
til at indlade mig i Politiske Materier
og Landets Forfatning, da jeg ikke
har Kundskab til Eders Forsamlings
Forretninger, saa maa jeg dog
ikke forbigaae Eders Forsamlings
Grundlov, som Landets Fædre
har givet Landet til Velsignelse
og Eder til Ære og Fryd.

Jeg ikke har nu Lyst og Tilbøjelighed
til at indlade mig i Politiske Materier
og Landets Forfatning, da jeg ikke
har Kundskab til Eders Forsamlings
Forretninger, saa maa jeg dog
ikke forbigaae Eders Forsamlings
Grundlov, som Landets Fædre
har givet Landet til Velsignelse
og Eder til Ære og Fryd.

Jeg ikke har nu Lyst og Tilbøjelighed
til at indlade mig i Politiske Materier
og Landets Forfatning, da jeg ikke
har Kundskab til Eders Forsamlings
Forretninger, saa maa jeg dog
ikke forbigaae Eders Forsamlings
Grundlov, som Landets Fædre
har givet Landet til Velsignelse
og Eder til Ære og Fryd.

Jeg ikke har nu Lyst og Tilbøjelighed
til at indlade mig i Politiske Materier
og Landets Forfatning, da jeg ikke
har Kundskab til Eders Forsamlings
Forretninger, saa maa jeg dog
ikke forbigaae Eders Forsamlings
Grundlov, som Landets Fædre
har givet Landet til Velsignelse
og Eder til Ære og Fryd.

Jeg ikke har nu Lyst og Tilbøjelighed
til at indlade mig i Politiske Materier
og Landets Forfatning, da jeg ikke
har Kundskab til Eders Forsamlings
Forretninger, saa maa jeg dog
ikke forbigaae Eders Forsamlings
Grundlov, som Landets Fædre
har givet Landet til Velsignelse
og Eder til Ære og Fryd.

U. B. BERGEN
Ms. 193 d